

ขอสรุปและขอเสนอแนะ

เท่าที่ได้ศึกษามาแล้วนั้น จะเห็นได้ว่าปัญหาในเรื่องโทษประหารชีวิตนี้ ในทางกฎหมายมีไม่มากนัก แต่เป็นปัญหาในทางนโยบายของอาชญาวิทยา ซึ่งมีการโต้เถียงกันมานานแล้วว่า จะควรคงไว้หรือยกเลิกเสีย ในเรื่องนี้ความคิดของผู้เขียนเองก็มีความคิดของประชาชนที่ได้จากการสำรวจทัศนคติ ในบทที่แล้วมาก็ยังแตกต่างกันเลย คือ ผู้เขียนมีความคิดให้ยกเลิกโทษประหารชีวิตเสีย เพราะเห็นว่าเป็นโทษที่ป่าเถื่อนไร้คุณธรรมและโหดเหี้ยมเกินไป ซึ่งประเทศไทยควรจะพิจารณายกเลิกได้แล้ว โดยใช้วิธีการลงโทษอย่างอื่นที่มีวัตถุประสงค์ของการลงโทษคล้ายกัน นั่นคือการลงโทษจำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกระยะยาว โทษทั้งสองประเภทนี้ ต่างเป็นการตัดโอกาสไม่ให้ผู้กระทำผิดมีโอกาสกระทำผิดอีก และเป็นการข่มขู่ให้ผู้คิดจะกระทำ ไม่กล้าเอาเยี่ยงอย่าง ข้อดีของโทษจำคุก คือสามารถปรับปรุงแก้ไขผู้กระทำผิด ให้มีโอกาสเป็นคนดีของสังคมได้ แต่โทษประหารชีวิตเป็นการลงโทษที่ตัดโอกาสเขาอย่างเด็ดขาดเลย และในระหว่างที่ถูกคุมขัง รัฐสามารถเอาแรงงานของผู้ต้องโทษมาใช้ให้เป็นประโยชน์ได้ ข้อเสียคือ รัฐต้องเปลืองงบประมาณในการเลี้ยงดู แต่ข้อนี้ก็มิทางแก้ไข คือใช้แรงงานของเขาแล้ว ตีราคาเป็นเงินเพื่อตอบแทนกรมราชทัณฑ์ ที่มีภาระรับผิดชอบ ดังนั้นรัฐอาจไม่ต้องมีภาระจนเกินไปได้ จะต้องแก้ไขระบบราชทัณฑ์ของเราให้ดี คือต้องพร้อมทั้งอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ในการควบคุมและปราบปราม ประกอบต้องมีผู้เชี่ยวชาญทางด้านวิชาชีพต่าง ๆ ที่จะสอนผู้ต้องโทษให้ทำงานได้ ซึ่งวิธีการเช่นนี้จะให้ผลดีมากกว่า

แต่จากการสำรวจทัศนคติของประชาชนในบทที่แล้วมา จะเห็นได้ว่าประชาชนส่วนใหญ่ยังต้องการให้คงไว้ซึ่งโทษประหารชีวิต ทำให้ผู้เขียนสามารถวิจัยได้ว่า โทษประหารชีวิตควรมีใช้เพียงเฉพาะความผิดที่รุนแรง และใช้เฉพาะกรณีเท่านั้น จึงขอสรุปถึงความจำเป็นที่ต้องมีบทกำหนดโทษประหารชีวิตในประมวลกฎหมายอาญา และใน

พระราชบัญญัติอื่น ๆ และขอเสนอแนะการหลีกเลี่ยงการประหารชีวิตด้วยการป้องกัน อาชญากรรมในสังคม เพราะเมื่อไม่มีผู้กระทำผิดแล้ว ก็ย่อมไม่มีโทษ ตามหลักที่ได้ศึกษามาแต่ตน

7.1 ขอสรุป

ความจำเป็นที่มีบทกำหนดโทษประหารชีวิตไว้ในกฎหมาย ซึ่งพอประมวลได้ ดังนี้

7.1.1 เป็นความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่ ที่ต้องการให้รัฐสงวน โทษประหารชีวิต สำหรับลงโทษผู้กระทำผิดที่รุนแรง ประเภททำลายความมั่นคงปลอดภัย ของประมุขของรัฐ ความปลอดภัยของรัฐ การทำลายความสงบเรียบร้อยและศีลธรรม อันดีของประชาชน ทั้งนี้เพื่อความปลอดภัยของสังคมและประชาชนโดยทั่วไป

7.1.2 ใช้สำหรับการแก้ปัญหาลเฉพาะหน้าของประเทศ ในกรณีที่ยาน นิติบัญญัติไม่ได้ออกกฎหมายกำหนดโทษนั้นไว้ โดยให้อำนาจแก่ฝ่ายบริหารสามารถใช้อำนาจพิเศษลงโทษประหารชีวิตผู้กระทำผิดได้ ทั้งนี้เพื่อควมมีประสิทธิภาพในการปกครอง บ้านเมือง และใช้เฉพาะกรณีที่ต้องการให้สังคมอยู่ในภาวะปกติโดยเร็ว เช่น ในระหว่าง ประกาศกฎอัยการศึก

7.1.3 จากวัตถุประสงค์ของการลงโทษที่เป็นพื้นฐานของความรู้สึกในจิตใจ ของประชาชนทั่วไป คือ ความรู้สึกเคียดแค้น ต้องการให้รัฐแก้แค้นแทน โดยให้ผู้กระทำผิดที่รุนแรงนั้น ได้รับโทษที่รุนแรงเช่นเดียวกัน

7.1.4 แม้โทษประหารชีวิตจะโหดร้ายในทางขมขื่นไคน้อย ทั้งนี้เพราะการ ลงโทษนี้ใช้ระยะเวลาสั้น จึงอยู่ในความทรงจำของประชาชนเพียงระยะเวลาอันสั้น เช่นกันก็ตาม แต่เป็นที่น่าสังเกตได้ว่า ในช่วงระยะเวลาที่ อาชญากรรมชนิดรุนแรง เกือบทุกประเภทความผิด จะลดลงอย่างรวดเร็วเช่นกัน แต่การใช้โทษนี้ต้องระวัง เพราะถ้ามีการใช้ต่อไปเรื่อย ๆ ก็จะไม่เกิดผล ประชาชนจะเกิดความเคยชินกับการ ลงโทษประหารชีวิต แล้วอาชญากรรมต่าง ๆ ก็จะมีสถิติสูงขึ้นอีก ในข้อนี้ นักนิติศาสตร์

จึงไม่แน่ใจว่า วิธีการของกฎหมายว่า การลงโทษประหารชีวิตนี้จะมีผลต่อจิตใจของ ผู้กระทำผิดอย่างไร เพราะการไม่ทำผิดเนื่องจากการเกรงกลัวกฎหมาย ก็กับการละเว้น ไม่อยากทำตัวเองนั้น เป็นคนละเรื่องกัน ขึ้นอยู่กับจิตใจของแต่ละคน

7.1.5 เนื่องจากประเทศไทยยังขาดปัจจัยสำคัญที่ใช้เป็นเหตุให้ยกเลิก โทษประหารชีวิต คือความสามารถของเจ้าหน้าที่ งบประมาณ และการศึกษาของประชาชน

ความสามารถของเจ้าหน้าที่ ตั้งแต่พนักงานตำรวจผู้มีอำนาจจับกุมผู้กระทำ ความผิด พนักงานอัยการผู้มีอำนาจฟ้อง ผู้พิพากษาผู้มีอำนาจตัดสินคดี และเจ้าหน้าที่ กรมราชทัณฑ์ เราต้องยอมรับว่า ชีตความสามารถของเจ้าหน้าที่ทั้งหลายยังมีไม่เพียงพอ ที่จะมีส่วนให้ลดปัญหาอาชญากรรมได้ กฎหมายจึงต้องกำหนดโทษประหารชีวิตไว้

งบประมาณ เนื่องจากการคิดปรับปรุงผู้กระทำผิดอาญาให้เป็นคนดีต่อสังคม ใคนั้น รัฐต้องเสียเงินในการเลี้ยงดูมาก และเป็นภาระที่นาน งบประมาณที่รัฐจะใช้จ่าย ในด้านนี้จึงสูงพอสมควร อีกทั้งเราไม่มีเงินเหลือพอที่จะมาคิดปรับปรุงในด้านราชทัณฑ์ ให้ทันสมัย เพราะเรายังเป็นประเทศที่เศรษฐกิจยังไม่ดีพอ รัฐต้องนำเงินไปปรับปรุง หรือใช้ค่าหัวรับงานอื่น ๆ ที่สำคัญกว่า การลงโทษประหารชีวิตบุคคลผู้กระทำผิด หรือ ผู้ที่สังคมไม่ต้องการเยียวยาจิตใจเขาแล้ว จึงเหมาะที่สุด

การศึกษาของประชาชน ประชาชนโดยทั่วไปไม่ได้ศึกษาถึงแนวความคิด ปรัชญาที่โต้แย้งการลงโทษประหารชีวิตว่า ขัดต่อหลักสิทธิมนุษยชน หรือทำลายความ เป็นมนุษย์ ทั้งนี้เพราะความผิดที่ผู้กระทำได้กระทบต่อประชาชนโดยทั่วไปนั้น อยู่ใกล้ตัว มากกว่า และความรู้สึกแค้นทดแทนก็เป็นความรู้สึกพื้นฐานในจิตใจของประชาชนอยู่แล้ว หากจะให้มีการยกเลิกโทษประหารชีวิตเสียแล้ว ประชาชนก็ยอมไม่เห็นควยอย่างแน่นอน

7.1.6 ในขณะที่มีโทษประหารชีวิตใช้อยู่ ความผิดประเภทร้ายแรงก็ยัง ไม่ได้หมดไป ถ้าโทษประหารชีวิตถูกยกเลิก คดีประเภทร้ายแรงจะเพิ่มขึ้นมากเพียงใด

ข้อควรพิจารณา การลงโทษประหารชีวิตนี้ ควรใช้เฉพาะความผิดที่รุนแรงเท่านั้น และเฉพาะกรณี ไม่ควรใช้อย่างพร่ำเพรื่อ เพราะผลเสียจะตกแก่ผู้ถูกกระทำร้าย ทั้งจะเป็นการเคยชินกับการลงโทษ จุดประสงค์ของการข่มขู่มีผู้อื่นเอาเยี่ยงอย่าง อาจไม่ได้ผล จึงขอแยกพิจารณา ดังนี้

1. การลงโทษประหารชีวิตควรใช้เฉพาะความผิดที่รุนแรงเท่านั้น ในประมวลกฎหมายอาญาหมายถึง

1.1 ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร อันเป็นความผิดของคพระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท และผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ความผิดต่อความมั่นคงของรัฐภายในราชอาณาจักร ความผิดต่อความมั่นคงของรัฐภายนอกราชอาณาจักร ความผิดต่อสัมพันธ์ไมตรีกับต่างประเทศ

1.2 ความผิดต่อหน้าที่ราชการ คือการใช้อำนาจในตำแหน่งโดยมิชอบ ข่มขืนใจหรือจู่ใจให้บุคคลใดมอบให้ หรือหามาให้ซึ่งทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่ตนเองหรือผู้อื่น มาตรา 148

1.3 ความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดภัยอันตรายต่อประชาชน มาตรา 218

1.4 ความผิดเกี่ยวกับเพศเป็นเหตุใหญ่ถูกกระทำถึงแก่ความตาย มาตรา 277 ทวิ , 277 ตรี

1.5 ความผิดต่อชีวิต มาตรา 289

1.6 ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ เป็นเหตุใหญ่ถูกกระทำถึงแก่ความตาย มาตรา 339 , 339 ทวิ , 340 , 340 ทวิ

ความผิดรุนแรงอย่างอื่นที่ควรพิจารณาว่าเป็นความผิดรุนแรงยังมีอีก คือความผิดเกี่ยวกับการค้า มาตรา 271 ตัวอย่าง การค้าแป้งมันสำปะหลังกับต่างประเทศ มีการปลอมปนสิ่งเจือปนอย่างอื่นด้วย ทำให้ต่างประเทศไม่ไว้วางใจที่จะติดต่อซื้อจากประเทศไทยอีก นับว่าเป็นการบ่อนทำลายเศรษฐกิจของชาติอย่างร้ายแรง สมควรลงโทษประหารชีวิต มาตรานี้จึงควรพิจารณาแก้ไข หรือในความผิดเกี่ยวกับความสงบสุข

ของประชาชน ฐานเป็นอภัยหรือของโจร ผู้ที่เป็นหัวหน้าควรถองโทษประหารชีวิต เพราะความผิดนี้มีความมุ่งหมายเพื่อการอันมิชอบด้วยกฎหมาย จะดำเนินการเป็นกลุ่ม มีพรรคพวกมาก ก่อความไม่สงบให้แก่ประชาชน เช่น ค้าของโดยหลีกเลี่ยงภาษี ค้าของเถื่อน ค้ายาเสพติด ความผิดเหล่านี้ยิ่งกว่าความผิดที่ประมวลกฎหมายอาญาได้กำหนดให้ลงโทษประหารชีวิตเสียอีก

2. การลงโทษประหารชีวิตควรใช้ให้เหมาะสมกับความผิดเฉพาะกรณีเท่านั้น ไม่ควรใช้อย่างพร่ำเพรื่อเกินไป เพราะผลร้ายของโทษที่รุนแรงจะส่งผลถึงเหยื่ออาชญากรรม (Victim) ตัวอย่าง คดีข่มขืนกระทำชำเรา มาตรา 277 ทวิ และมาตรา 277 ทรี ในหลวงโทษประหารชีวิต ถ้าการกระทำนั้นเป็นเหตุให้ผู้ถูกกระทำถึงแก่ความตาย ถ้ามีการแก้ไขกฎหมายใหม่ให้ลงโทษประหารชีวิตความผิดฐานข่มขืน เหมือนกันหมดนั้นแล้ว อาชญากรจะเปลี่ยนพฤติกรรมของตัวเอง จากข่มขืนธรรมดาเป็นข่มขืนแล้วฆ่าหมดทุกคน เพราะมีโทษอย่างเดียวกัน ทั้งนี้ต้องพิจารณาว่าอาชญากรก่อนจะกระทำความผิด เขา-ไม่มีความคิดว่าการกระทำเช่นนั้นผิด ต่อเมื่อใดกระทำไปแล้วจึงถูกคิดได้ ทำให้คิดจะหาทางเอาตัวรอดโดยการฆ่าปิดปากเหยื่ออาชญากรรม ซึ่งเป็นพยานหลักฐานสำคัญ

3. โทษประหารชีวิตนั้นสามารถข่มขู่ให้มีการประกอบอาชญากรรมประเภทร้ายแรงได้จริงหรือไม่ ตัวอย่าง ความผิดฐานข่มขืนและฆ่า ในสมัยรัฐบาลเกรียงศักดิ์ ชมนันท์ เป็นนายกรัฐมนตรี ได้สั่งลงโทษประหารชีวิตไปหลายราย แต่น่าสังเกตว่า ในช่วงนั้นจะมีคดีค้างกล่าวเพิ่มขึ้น ในเรื่องนี้นักอาชญาวิทยาอธิบายว่า เป็นปรากฏการณ์ของคลื่นอาชญากรรม (Crime Waves) นั่นก็คือการประกอบอาชญากรรมในลักษณะเดียวกัน โดยได้รับอิทธิพลมาจากคดีอาชญากรรมที่เกิดขึ้นก่อน ซึ่งถ้าเป็นเช่นนี้แล้ว แม้จะบัญญัติโทษไว้น่ากลัวเพียงใด ก็ไม่สามารถข่มขู่การประกอบอาชญากรรมร้ายแรงได้

7.2 ข้อเสนอแนะ

เป็นที่น่าสังเกตว่าแม้จะมีบทกำหนดโทษประหารชีวิตอยู่ในกฎหมายก็ตาม แต่เหตุใดอาชญากรก็ยังกล้าที่จะกระทำผิดรุนแรงอีก เหตุนี้ควรพิจารณาหาทางแก้ไข เพราะมีฉะนั้นแล้ว การกำหนดโทษที่รุนแรงอาจไม่ได้ผลต่อการลดอาชญากรรมในสังคมได้เลย

เหตุที่อาจถูกรังแกถ้าจะกระทำผิดรุนแรง โดยไม่เกรงกลัวต่อการลงโทษ
ประหารชีวิต เพราะ

1. การลงโทษที่จะไต่ผลนั้น มิได้อยู่ที่ความรุนแรงของการลงโทษ หากแต่อยู่ที่ความแน่นอนว่า เมื่อผู้ใดกระทำผิดลงไปแล้ว จะต้องไต่ตัวผู้นั้นมาลงโทษ ฉะนั้นแม้จะกำหนดโทษประหารชีวิตไว้ แต่หาไม่ได้ตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษ โทษนั้นก็ไม่มีผลที่จะลงแก่ผู้ใดได้

ฉะนั้น การติดตามตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษจึงเป็นสิ่งสำคัญ แต่ตามสภาพสังคมของเราต้องยอมรับว่า ยังขาดแคลนอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ในการจับกุมและปราบปรามผู้กระทำผิดมาลงโทษอยู่มาก จึงเป็นเหตุหนึ่งให้อาชฎากรอีกเนมิใจ

2. การพิสูจน์ความผิด เนื่องจากความผิดใดก็ตามที่กฎหมายกำหนดโทษสูง การพิสูจน์ความผิดนั้นจะต้องประกอบไปด้วยพยานหลักฐานต่าง ๆ มากมาย เพื่อแสดงให้เห็นศาลเชื่อว่าจำเลยใดกระทำผิดจริง และทำให้จำเลยไม่มีทางต่อสู้ได้แล้ว ดังนั้นศาลจึงตัดสินให้ลงโทษประหารชีวิตได้ตามฟ้อง หากขาดพยานหลักฐานหรือมี แต่ไม่เพียงพอแก่การพิจารณาแล้ว กรณีนี้ การสงสัย ศาลมักปล่อยตัวเสมอ แต่ในการกระทำผิดที่ร้ายแรงนี้ ผู้กระทำยอมต้องมีการรู้ถึงผลแล้ว และพร้อมที่จะกระทำผิดอีก เช่นนี้ แสดงว่าเขายอมมีการเตรียมพร้อม หรืออยู่ในภาวะที่หลีกเลี่ยงกฎหมายอย่างแน่นอน ยิ่งการกระทำผิดที่กระทำกันเป็นกลุ่ม มีพรรคพวกมาก หรือการรวมกันกระทำความผิดหลายคน โอกาสที่ศาลจะลงโทษประหารชีวิตหมดทุกคนย่อมเป็นไปได้ จึงเป็นเหตุให้ปริมาณการลงโทษประหารชีวิตน้อยกว่าการลงโทษประเภทอื่น ๆ

3. อาชฎากรคาดว่าจะได้รับการลดโทษเสมอ ไม่ว่าในขั้นตอนการพิพากษาของศาล หรือในขั้นตอนการขอพระราชทานอภัยโทษ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 259 , 262 และ 264

จากเหตุดังกล่าวทำให้อาชฎากรมีความคิดว่า แม้จะกระทำผิดแล้ว โอกาสที่จะหลุดพ้นจากการประหารชีวิตยังมีอยู่

การแก้ไขปัญหาดังกล่าว คือทำอย่างไรจึงจะให้การข่มขู่ของโทษประหารชีวิตได้ผล ให้อาชญากรไม่กล้ากระทำความผิด

1. สมรรถภาพของเจ้าหน้าที่ในการจับกุมและปราบปรามต้องดี และมีพร้อม ตัวอย่างในเรื่องนี้ คือประเทศญี่ปุ่น ในมหานครโตเกียว ทุก ๆ 2-3 ช่วงตึก จะมีป้อมตู่ยามตำรวจประจำอยู่ เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ประจำป้อมหนึ่ง ๆ จะรับผิดชอบความสงบเรียบร้อยของผู้อยู่อาศัยในย่านนั้น จำนวน 150 คน¹ เปรียบเทียบกับของไทยแล้วต่างกันมาก คือในกรุงเทพฯ ปี 2522 เกิดคดีฆาตกรรม 503 คดี แต่จับกุมผู้กระทำความผิดได้เพียง 213 ราย คิดเป็นร้อยละ 42.30 เท่านั้น² ทำให้เห็นว่าสมรรถภาพในการจับตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษยังมีน้อย อาชญากรมีทางหลบหนีได้

2. ความเจ็บช้ำในการตัดสินลงโทษประหารชีวิตของผู้พิพากษา ต้องแน่นอน ไม่ควรใช้เหตุบรรเทาโทษ ตามมาตรา 78 มาใช้กับการลดโทษประหารชีวิต เพราะการลดโทษประหารชีวิตเป็นโทษจำคุกตลอดชีวิต ทำให้วัตถุประสงค์ของการลงโทษเดิมเปลี่ยนไป คือการลงโทษประหารชีวิตมีวัตถุประสงค์ดีโอกาสไม่ให้ผู้ต้องโทษกระทำความผิดอีก และเพื่อมิให้ผู้อื่นเอาเยี่ยงอย่าง แต่การจำคุกนั้นนอกจากจะมีวัตถุประสงค์ดังกล่าวแล้วนั้น ยังต้องการปรับปรุงแก้ไขผู้ต้องโทษอีกด้วย หากศาลใช้ความเจ็บช้ำลงโทษประหารชีวิตผู้ต้องโทษบางแล้ว และมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทั่วไปได้มีโอกาสรับรู้บ้าง เชื่อว่าการข่มขู่ของการลงโทษประหารชีวิตคงได้ผล

3. การอภัยโทษของฝ่ายบริหาร จะต้องไม่ใช่บ่อยครั้งและพร่ำเพรื่อจนเกินไป ทุกครั้งที่มีความพิพากษาของศาลให้ลงโทษประหารชีวิตแล้ว กฎหมายจะให้

¹ วีระพงษ์ บุญโญภาส , "สหรัฐอเมริกาแก้ปัญหาอาชญากรรม" , เอกสารประกอบคำบรรยายวิชาอาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา (คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2522) หน้า 2.

² "กรุงเทพฯ เมืองอาชญากรรม" , เศรษฐกิจ ฉบับที่ 120 ปีที่ 6 (พฤษภาคม 2523) : 20.

โอกาสแก่ผู้ต้องโทษให้อุทิศรับโทษ ซึ่งก็ได้รับการอภัยโทษเสมอ
 ดังปรากฏในสถิติการลงโทษประหารชีวิตที่แสดงมาแล้ว ฉะนั้นการทำงานของฝ่าย
 ตุลาการ และของฝ่ายบริหารต้องสอดคล้องกัน เพราะเมื่อศาลตัดสินลงโทษประหารแล้ว
 ท่อไปก็เป็นเรื่องทางฝ่ายบริหารที่จะดำเนินการ ศาลไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการอภัยโทษเลย
 เช่นนี้แล้วคำสั่งตัดสินของศาลย่อมไม่มีผลแต่อย่างไร กรมราชทัณฑ์จึงควรพิจารณาคำพิพากษา
 ของศาลอย่างละเอียด หากไม่สามารถโต้แย้งได้แล้ว ควรปฏิบัติตามคำสั่งศาลอย่าง
 เคร่งครัด

ขอเสนอแนะนี้ มิใช่เป็นการทำให้เราสามารถจัดอาชญากรรมรุนแรง
 ออกจากสังคมได้อย่างสิ้นเชิง แต่ทำให้อาชญากรกลัวการขมขู่ของการลงโทษประหาร
 ชีวิต ก็จะช่วยลดปัญหาอาชญากรรมลงได้ และเมื่อนั้นโทษประหารชีวิตที่มีบัญญัติไว้ใน
 กฎหมายจะมีความศักดิ์สิทธิ์ที่ทุกคนไม่กล้าละเมิด เมื่อไม่มีผู้ใดละเมิด การลงโทษ
 ประหารชีวิตก็ย่อมไม่มี ดังนั้นก็เป็น การสมกับ ความมุ่งหมายของประชาชนทั่วไปที่ต้องการ
 ให้มีบทกำหนดโทษประหารชีวิตอยู่ และของผู้เขียนเองที่ไม่อยากให้มีการลงโทษประหาร
 ชีวิตเกิดขึ้นอีก.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย